

УДК 330.32

Коваль Олег,*студент Національного університету “Острозька академія”**Науковий керівник:**викл. Недзведовська О. Є.*

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ В УКРАЇНІ: СТАН ТА НАПРЯМКИ ПОКРАЩЕННЯ

На сьогоднішній день питання щодо залучення прямих іноземних інвестицій та покращення інвестиційного клімату є надзвичайно актуальними, оскільки в Україні, як і в інших країнах, прямі інвестиції відіграють одну з найголовніших ролей в розвитку економіки країни. Саме тому збільшення обсягів залучення іноземних інвестицій є пріоритетним завданням керівництва будь-якої країни.

За результатами щорічного рейтингового дослідження “Ведення бізнесу – 2011”, Міжнародної фінансової корпорації – група Світового банку, Україна покращила своє місце на 2 позиції з 147 на 145 місце, за рахунок збільшення рейтингу по категоріях: “реєстрація підприємств” та “отримання дозволів на будівництво”, водночас відбулося зменшення рейтингів по категоріях: “реєстрація власності”, “доступ до кредитів”, “захист прав інвесторів” та “ліквідація підприємств”. Не зважаючи на позитивну тенденцію даного рейтингу, інвестиційна ситуація в Україні досі залишається критичною і значно відстає від розвинених країн. [3]

Основним показником, який характеризує якість інвестиційної діяльності, є приплив прямих інвестицій в економіку. Проаналізуємо динаміку надходжень іноземних прямих інвестицій в Україну за 2009-2011 роки. Ситуація з припливом прямих інвестицій в Україну, в цілому, нестабільна. Упродовж двох років надходження інвестицій значно зменшувалися. Так в 2009 році об'єм інвестицій вкладених в економіку України зменшився на 1861,7 млн. дол. США(23,46%), в 2010 році зменшився на 1637,1 млн. дол. США(26,95%), і лише в 2011 році об'єм інвестицій трохи збільшився, на 316,4 млн. дол. США(7,13%). Зменшення об'єму інвестицій упродовж 2008-2010 років пояснюється зниженням привабливості української економіки

у зв'язку з глобальною світовою кризою. Аналогічно загальному показнику, об'єм інвестицій на душу населення, так само зменшувався упродовж 2008-2010 років. У 2009 році об'єм прямих інвестицій що доводилися на одного жителя знизився на 39,54 дол. США(23,09%), в 2010 році зменшення склало 34,8 дол. США(26,42%). У 2011 році об'єм прямих інвестицій збільшився на 7,22 дол. США(7,45%). [4]

Також про несприятливий інвестиційний клімат в Україні свідчать і міжнародні рейтинги ведення бізнесу та конкурентоспроможності, які порівнюють тенденції розвитку економіки України із загальносвітовими тенденціями. Проаналізувавши рейтинг Heritage Foundation видно, що Україна займає одні з найнижчих позиції за всіма показниками рейтингів. Потенційний інвестор не буде зацікавлений вкладати гроші в країну з високим рівнем корупції, з нестабільною політичною ситуацією та з низькою інвестиційною ефективністю. Таку незадовільну ситуацію з інвестиційним кліматом фахівці пов'язують з нестабільною політичною ситуацією, комбінацією легальної та тіньової економіки, недовірою між бізнесом і владою та з наслідками впливу світової фінансової кризи.

Проте неможна не відзначити і наявні конкурентні переваги нашої країни з позиції сучасного та потенційного стану розвитку економіки країни. Це, по-перше, вигідне геополітичне розміщення, а саме Україна має вихід до Чорноморського басейну; розташована на перехресті транспортних шляхів Європа – Азія, Північ – Південь. Також важливим фактором є високий рівень природно-ресурсної забезпеченості. За кількістю розвіданих запасів марганцевих руд Україна – друга в світі і перша – серед країн СНД; запасами вугілля, залізної руди, вторинних каолінів, калійних солей, глинистої сировини країна забезпечена на 100-200 років. Не можливо не відмітити дешеву кваліфіковану робочу силу, середньомісячна заробітна плата в Україні значно нижча від зарубіжних країн. Варто відмітити місткий споживчий ринок України. Річна місткість українського споживчого ринку за урядовими оцінками – 32,122 млрд. дол. США. [2, с. 5]

Слід відзначити, що наведені конкурентні переваги обумовлені, нажаль, не здобутками нашої економіки, а наданими від природи потенційними можливостями. Крім того, наявність дешевої робочої сили свідчить про ставлення держави та роботодавців до найманих робітників. Наслідком такої поведінки є прагнення до виїзду інтелектуального та наукового потенціалу нашої країни. Місткий споживчий ринок задовольняється низькоякісною продукцією зарубіж-

них країн, що в свою чергу, негативно позначається на вітчизняних товаровиробниках, які через цінові фактори не можуть конкурувати із зарубіжними товаровиробниками.

Отже, пріоритетними напрямками покращення інвестиційного клімату в Україні є наступні:

- удосконалення державної інвестиційної політики шляхом проведення активної державної політики із стимулювання розвитку інвестиційної діяльності України; забезпечення моніторингу здійснення інвестицій та контролю їх цільового та ефективного використання; інтегрування процесу формування реалізації інвестицій, що потребують державної підтримки, у загальний бюджетний процес;

- удосконалення нормативно-правового забезпечення інвестиційної діяльності через забезпечення стабільності і передбачуваності правового поля; удосконалення системи захисту інвестицій та гарантій прав, інтересів і майна суб'єктів інвестиційної діяльності;

- розвиток інвестиційного ринку та інвестиційної структури можна покращити через створення та забезпечення ефективного функціонування інститутів розвитку; перетворення Фондового ринку у ефективний механізм акумуляції заощаджень суб'єктів ринку; дослідження стану, проблем та перспектив запровадження міжнародних стандартів інвестиційної діяльності;

- удосконалення методології розробки, оцінювання та відбору інвестиційних проектів шляхом державної підтримки реалізації програм і проектів за пріоритетними напрямками економічного розвитку України; забезпечення прозорості процесу державної фінансової підтримки інвестиційних проектів, а також запровадження механізмів оцінки результатів державного інвестування;

- поліпшення інвестиційного клімату через вдосконалення та гармонізацію регуляторної, правової та податкової системи; проведення в Україні та за кордоном заходів з метою ознайомлення з інвестиційними можливостями України. [1]

Отже, інвестиційний клімат України на сьогоднішній день є доволі несприятливий. Існує низка макроекономічних, соціальних та культурних чинників, які негативно впливають на інвестиції в державу. Проте, країна має значну кількість позитивних факторів, які можна використати на користь держави. Розглянуті шляхи та способи розв'язання проблем розвитку інвестиційної діяльності в Україні позитивно впливатимуть на покращення основних макроекономічних показників розвитку держави та зміцнять її позиції на світових інвестиційних ринках. Вони направлені на покращення інвестиційного

клімату України та зміни відношення до неї стратегічних партнерів, а також підвищення позиції України в міжнародному рейтингу. Слід зазначити, що практична реалізація шляхів і способів активізації інвестиційної діяльності, зможе підвищити активізацію інвестиційного процесу, що забезпечить реальні зрушення в економіці.

Література:

1. Кибенко Е. Международно-правовые аспекты регулирования иностранных инвестиций в Украине – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.nbuv.gov.ua/](http://www.nbuv.gov.ua/)
2. Марцин В. С. Особливості залучення іноземних інвестицій за умов виходу з кризи / В. С. Марцин // Проблеми науки. – 2011. – № 3. – С. 2–8.
3. Європейська Бізнес Асоціація підвищила Індекс інвестиційної привабливості України. За матеріалами газети Коммерсант Україна – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://novynar.com.ua/business/158696/print>.
4. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.ukrstat.gov.ua/](http://www.ukrstat.gov.ua/)